

TRON, TRONY

97), segurament per 'forada-socs', moixó com el pigot, que forada les escorces a cops de bec.

Troca-l'embut o *Troc d'Embut*, en aquesta forma fou nom antic del congost de La Riba, en el riu Brugent, ja prop del Francofí. L'a. 1155 R. Bg. IV dona carta de població als habitants de Duesaigües i Vila-verd, amb afrontació de: «torrente de *Fons Calles* --- de ipso torrente ad collum de Chods et descendit in *Francholí* et recedit usque *Troch de Embut* et ascendit per aquam de Rivo *Brugent* usque ad passum de *Fanena*» (Font Rius, C. d. p.); més aclariment sobre aquest lloc i rodalia en les obres d'Iglésias, Morera i Palau citades per Font (pp. 45-6). És que un *troc* o forat d'embut és un forat ben estret per l'entrada i després encara més escanyat a la sortida de l'embut: se li comparà, doncs, aquell escanyall de riu tan clos.

Per tal *troc*ar expliquem la formació amb el verb *troc*ar: *truca-l'embut*, loc. proverbial rossellonesa *de-truca-l'embut*, per ponderar una cosa «de poc valor», que hem documentat i cercat d'explicar en *DECat* 20 VIII, 581b8. No ve, com s'ha sospesat allí, de *torcar*, ni de *tòrcer*, ni de *tocar* 'batre', ni de *tort*, encara que altres rossellonesos ho deformin per etim. pop. en *tort-a-l'embut*. Es tracta allí, com en el doc. de 1155, de 'aprimar' o 'escanyar' tant menut com el foradet de l'embut.

Troia, V. T. (misc. moss.) *Troies*, *Beni*, V. T. (misc. moss.)

TRON, TRONY

Adjectiu arcaic amb sentit de 'camús', 'aplatat', mot d'origen cèltic, que s'estudia en el *DECat* VIII, 6878-9, donant-hi ja algunes cites onomàstiques: Guillem *Tron* comte de Besalú, S. XII (879b2). *Nasica Tron*, un ribagorçà de l'a. 1009 (879a5 ss.). *Alt Tron* > ALTRON, poble de l'Alt Pallars (879a16 ss.). *Putrony*, pagesia i serrat prop de Bassella < *Puig Trony* (879a26). *Morrotroiny*, nom d'un peix (879b55, 879b43 ss.). Cf. *Altron*, art. supra.

El Tropo, veg. apè. a *Turbó*.

TRONC-, grup de derivats, de forma mossàrab, i altres

Tronquet, Plana de ~, te. Rellu (xxv, 148.23). Pot ser mossàrab, de PLANUM TRUNCATUM 'tallat, escapçat', arabitzat *planotronkät*, amb dissim. -n > -d-n i o-o > e-o, *Pla-de-tronquet*. A la carena de Serrella hi ha una pda. que els de Castell de Castells, Beniardà m'anomenen *El Tronc* i els de Beniardà *La Tronca* (xxxv, IGC '29 × '42).

Sigui això femenització o augmentatiu, aquest *Tronca* no és estrany a la toponímia del Principat: «Sant Pere Ses-tronques», ermita a La Selva, prop de St. Martí Sapeira (agre. de Brunyolas, N.C.E.C.). A l'Alt Pallars, *La Tronkèta*, te. Farrera, és un camí que es

troba anant cap al Coll de So (1936, Ll. i, 2; exc. 202).

Tronxo, Mas de *troñço*, te. Castellfort (xxvii, 75. 16); el *Tronxo*, pda. del te. d'Alcoleja (xxv, 52.25); potser són intrusos castellans, sobretot si el cast. *troncho* ve de *TRUNCŪLU (*DECat*, 661b55), però hi ha bones raons per creure que en castellà sigui mossarabisme, de *TRUNCĒUS (*DECat* VIII, 871a44-b12 i n. 3), llavors aquests NLL vindran també del mot mossàrab. Hi ha hagut, però, combinació amb noms provinents, per via mossàrab, de TURRICELLAS 'torretes', d'on *Trotxelles*, pda. de Ribesalbes, car a Sollana trobem, per una banda, una pda. *Les Turxetes* (xxxI, 44.5) —que sembla això mateix, amb canvi de sufix— i allí mateix, l'Escorrentia mare de *Trunxetes* (xxxI, 44.5), amb -n- que l'enllaça amb *tronxo*.

Tronca, V. *Tronc*- *Tronelió*, V. T. (misc. ar.) *Tro-neta*, V. *Treüna* *Tronquet*, *Tronqueta*, V. *Tronc-Tronxo*, V. T. (misc. moss.) i *Tronc-Trony*, V. *Tron*

El Tropo, en el te. de Morvedre: barranc i font del ~ (xxx, 33.10), essent lloc d'aigües, potser d'un nom mossàrab del rat-buf que hi neda: TALPU > *traupo*, amb r repercutiva i ultracorreció del AU mossàrab, cf. it. *topo* 'ratolí', gascò *bobon* 'talp', paral·lels del cat. *rat-buf*.

Troquet, V. *Troc*

30

TROTA

Aplicat a paratges per on es trota o es va de camí, cf. els molts i antics derivats d'aquest verb, propis del cat., en el *DECat* VIII, 892-5. Font de *Trota*, en el camí ral que segueix la ribera Salada (CATorras, *Pir. Cat.* VII, 66), a 15 k. de Solsona a la SdUrg., entre Castellar i Ceuró. Clot de *Trota*, te. Cotlliure, prop del Coll d'en Calbó (xxv, 23.12). *Trotacans*, pda. del Ripollès, te. La Vola; suposo, possessió d'un senyor caçador, que feia córrer canilles de cans; cf. *Voltrèg* < *Veltragar*; i noms com *Cortacans* i *Viladecans*.

Trotxelles, V. *Torrossella*, i cf. *Troc* *Trucadors*, -es, V. vol. I, 285 *Truenes*, V. *Treüna* *Trueta*, V. *Truïda* *Truïa*, *Cala*, V. vol. I, 285

TRUIDA, TRUIT, TRUETA

En particular, la *Llau Truïda*, a la Conca de Tremp, que hi baixa des de la font del poble de Santa Engràcia, formant un ample barranc que davalla a l'Est, cap a Salàs i la Noguera Pallaresa (1957; xviii, 85.16).

En recordo imprecisament homònims en altres pobles de la comarca, i de la *Terreta*. Una desena de k. més al S. registre *truïda*, pda. muntanyenca del te. de Fígols, al Sud del poble, separada de Santa Engràcia per diverses carenes (xviii, 104.19).

A Andorra Marcel Chevalier, en el seu llibre, posa